

Արդյոք պատվաստանյութը որևէ կողմնակի ազդեցություն ունի

Պատասխան. ՄՊՎ-ի դեմ պատվաստանյութը, մյուս պատվաստանյութերի և դեղամիջոցների մման, հաճախ առաջացնում է թեթև կողմնակի երևույթներ, ցավ՝ մոտ 80% պատվաստվածների մոտ, կարմրություն, այտուցներարկյան տեղում: Որոշ մարդկանց մոտ կարող է դիտվել գլխացավ, ոչ բարձր ջերմություն, ցավ հողերի կամ մկանների շրջանում, կամ թեթև սրտխառնոց: Այս կողմնակի երևույթները սովորաբար տևում են մեկ օրից ոչ ավել և վտանգավոր բնույթ չեն կրում: Երբեմն անձը կարող է ուշագնաց լինել պատվաստման պահին, որը բնորոշ է նաև այլ ներարկումներին: Սա ավելի տարածված է, երբ շատ երիտասարդներ պատվաստվում են խմբով, օրինակ՝ դպրոցում: Ենթադրվում է, որ այս երևույթը պայմանավորված է սթրեսով և անհանգստությամբ, ոչ թե պատվաստանյութով:

Պատվաստում ստացած 1,7 միլիոնից մեկի մոտ կարող է զարգանալ ծանր ալերգիկ ռեակցիա (օրինակ՝ անաֆիլակտիկ շոկ):

Հետևաբար, որպես նախազգուշացում, պատվաստվող անձը պատվաստումից հետո պետք է 30 րոպե մնա բուժհաստատությունում, առաջին օգնության ցուցաբերման համար:

Մարդու պապիլոմավիրուսի դեմ պատվաստանյութն արդյունավետ կանխարգելում է արգանդի պարանոսի և մի շարք այլ օրգանների ֆաղկեղենները:

ՊԱՏՎԱՍՏՎԵՐ

ԿԱՆԱՐԳԵԼԵՐ

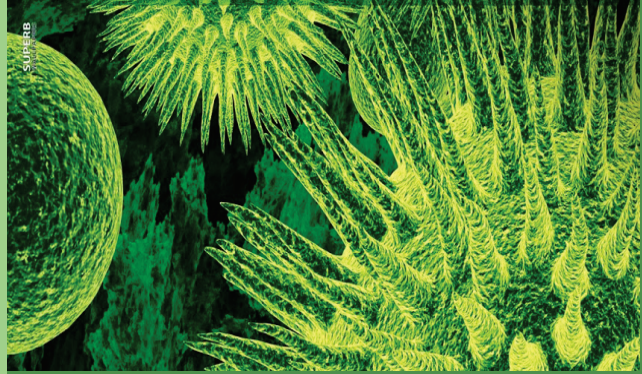
ՊԱՇՏՊԱՆՎԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

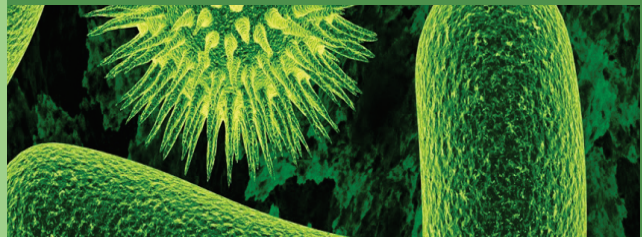
ՆԻՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՎԵՐՎՆԱՎՈՐՆԵՎ ԿԱՆԱՐԳԵԼՄԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Մարդու պապիլոմավիրուսային վարակի (ՄՊՎ) դեմ պատվաստում

Ուսուցիչների կողմից հաճախակի տրվող հարցեր

Ի՞նչ է մարդու պապիլոմավիրուսային վարակը:

Պատասխան. Պապիլոմավիրուսները (ՄՊՎ) ախտահարում են մաշկը կամ լորձաթաղանթը: Այս վիրուսների տեսակների մեծ մասը վտանգավոր չեն, սակայն ՄՊՎ-ի առավել տարածված տեսակները կարող են առաջացնել սեռական գորտնուկներ, արգանդի պարանոցի քաղցկեղ և այլ հիվանդություններ: Կյանքի ընթացքում մարդկանց շուրջ 80%-ը ենթարկվում է այս վիրուսի որևէ տեսակով վարակման ռիսկին:

Արդյոք ՄՊՎ-ն վտանգավոր է

Պատասխան. Այո, վիրուսը կարող է վտանգավոր լինել: ՄՊՎ-ի մոտ 15 տեսակ կարող է առաջացնել արգանդի պարանոցի, հետանցքի, կանանց և տղամարդկանց արտաքին սեռական օրգանների, բկանցքի և կոկորդի քաղցկեղ:

Հաճախ ՄՊՎ-ով վարակված անձանց մոտ հիվանդությունն ընթանում է առանց որևէ ախտանշանի, ուստի վերջինս կարող է տեղյակ չլինել, որ ինքը վարակված է: Վարակը սովորաբար տևում է 1-2 տարի և ինքնուրույն անհետանում:

Սակայն որոշ դեպքերում վարակը կարող է հանգեցնել նախաքաղցկեղային վիճակի:

Եթե նախաքաղցկեղային վիճակը ժամանակին չի հայտնաբերվում և համապատասխան միջոցներ չեն ձեռնարկվում, ապա այն կարող է փոխակերպվել քաղցկեղի:

Ինչպե՞ս է անձը վարակվում ՄՊՎ-ով

Պատասխան. ՄՊՎ վարակը փոխանցվում է սերտ շփման միջոցով՝ մաշկից-մաշկ, վարակված հատվածի հետ շփվելիս, նաև սեռական ճանապարհով: Շատ հազվադեպ ծննդաբերության ժամանակ վիրուսը կարող է փոխանցվել վարակված մորից երեխային:

Որո՞նք են պատվաստման հեռահար հետևանքները

Պատասխան. 10 տարի է անցել, ինչ առաջին երկրները կիրառում են ՄՊՎ-ի դեմ պատվաստումները:

Պատվաստումից առաջացած պաշտպանությունը 10 տարի առաջ պատվաստվածների շրջանում բավական բարձր է և չկա նվազման միտում:

Սկանդինավյան երկրները և Միացյալ Նահանգները պարբերաբար ուսումնասիրում են պատվաստում ստացած միլիոնավոր մարդկանց առողջական վիճակը՝ անսպասելի բացասական հետևանքները դիտարկելու նպատակով:

Արդյունքում հեռահար հետևանքներ չեն հայտնաբերվել:

ՄՊՎ և ՔԱՂՑԿԵՂ	
<p>ՔԱՂՑԿԵՂԻ ՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՆ ԵՆ ԱՌԱՋԱՆՈՒՄ ՄՊՎ-Ի (մարդու պապիլոմավիրուսային վարակ) ՀԵՏԵՎԱՆՔՈՎ</p> <p><i>Արգանդի պարանոցի, սեռական այլ օրգանների, ընկալի, կոկորդի քաղցկեղներ</i></p> <p>Բարձր ռիսկի ՄՊՎ վարակները հանդիսանում են ամբողջ աշխարհում քաղցկեղների առաջացման պատճառը</p> <p>5% -ի</p>	<p>ՄՊՎ-Ի ՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՆ ԵՆ ՔԱՂՑԿԵՂԱԾԻՆ</p> <p><i>Գոյություն ունի անվնաս մեկ տասնյակ ՄՊՎ-ի բարձր ուռուցքածին հատկություններով օժտված տեսակներ</i></p> <p>16 և 18 տեսակները</p> <p><i>հանդիսանում են ՄՊՎ-ի հեղինակավոր առաջացած քաղցկեղների մեծամասնության առաջացման պատճառը</i></p>
<p>16 և 18 տեսակները արգանդի պարանոցի բոլոր քաղցկեղների առաջացման պատճառ են</p> <p>70% -ի</p>	<p>ՄՊՎ ՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՆ Է ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԿԱՆՆԱՐԳԵԼԵ ՊԱՏՎԱՍՏԱՆՅՈՒԹԻ ՄԻՋՑՈՎ</p> <p>Տեսակները 6, 11, 16, 18 ՅԵՐՎԱՐԹԱՆ</p>
<p>ՊԱՏՎԱՍՏԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԵՆ</p> <p> + </p> <p>միայն ԳՐԴՊԱՍԻՆ</p>	<p>ԵՐԲ Է ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՏՐՎՈՒՄ ՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄԸ</p> <p>Իդեալական տարիք 9-14</p>

Ո՞ւմ է առաջարկվում ՄՊՎ-ի դեմ պատվաստում

Պատասխան. ԱՀԿ-ն խորհուրդ է տալիս ՄՊՎ-ի դեմ պատվաստումներն իրականացնել 9-14 տարեկան աղջիկների շրջանում:

Եթե պատվաստանյութն առաջին անգամ է ներդրվում երկրում, խորհուրդ է տրվում պատվաստումներն իրականացնել 9-14, իսկ հնարավորության դեպքում՝ մինչև 18 տարեկան բոլոր աղջիկների շրջանում:

Մի շարք երկրներ կիրառում են այս առաջարկը, սակայն որոշ երկրներում պատվաստումներն իրականացվում են մինչև 26 տարեկան իգական սեռի ներկայացուցիչների շրջանում:

Որոշ երկրներում պատվաստումներն իրականացվում են նաև դեռահաս տղաների և երիտասարդների շրջանում:

Արդյոք պատվաստանյութն անվտանգ է

Պատասխան. Այո, ՄՊՎ-ի դեմ բոլոր պատվաստանյութերն անվտանգ են ու արդյունավետ:

Ավելի քան 70 երկրում ՄՊՎ-ի դեմ 270 մլն. դեղաչափ պատվաստումների արդյունքում համոզեցուցիչ փաստարկներ են կուտակվել պատվաստանյութի անվտանգության և արդյունավետության վերաբերյալ:

Որքա՞ն ժամանակ է, որ օգտագործվում է ՄՊՎ-ի դեմ պատվաստանյութը

Պատասխան. ՄՊՎ-ի դեմ պատվաստանյութն առկա է 2006 թվականից: ՄՊՎ-ի դեմ քառավալենտ պատվաստանյութը (պաշտպանում է 4 տեսակից) կիրառվում է 2006թ., երկվալենտը՝ (պաշտպանում է 2 տեսակից) 2007թ. և իմնավալենտը՝ (պաշտպանում է 9 տեսակից) 2014 թվականից:

Փոխանցման այս տեսակը կարող է հանգեցնել նորածինների շրջանում լուրջ, սակայն հազվադեպ հանդիպող հիվանդության, որը կոչվում է վերին շնչուղիների պապիլոմատոզ:

ՄՊՎ-ն ժառանգական բնույթ չի կրում, գենետիկորեն չի փոխանցվում, կախված չէ գենետիկ կոդից կամ հիվանդության ընտանեկան վերիուշից:

Շնարավո՞ր է հետագուովել ՄՊՎ-ի և արգանդի պարանոցի քաղցկեղի նկատմամբ

Պատասխան. Այո, պարբերաբար ստուգվելը հնարավոր է և շատ կարևոր:

Առկա են ՄՊՎ-ի և արգանդի պարանոցի քաղցկեղի սերինիցիտեր տարբեր մեթոդներ:

Այս թեստերը, որոնք զուգակցվում են ցանկացած նախաքաղցկեղային վիճակների հայտնաբերման և արդյունավետ բուժման հետ, կարող են կանխել կանանց շրջանում արգանդի պարանոցի քաղցկեղը և դրանց հետևանքով առաջացած մահվան դեպքերի մեծ մասը: Ցավոք, սերինիցիտային ծրագրերը չեն կարող հայտնաբերել կամ կանխել արգանդի պարանոցի քաղցկեղի բոլոր դեպքերը: Նույնիսկ այն երկրներում, որտեղ առկա է արգանդի պարանոցի քաղցկեղի արդյունավետ սերինիցիտային ծրագիր, արձանագրվում են արգանդի պարանոցի քաղցկեղով պայմանավորված մահվան դեպքեր: Սա է պատճառը, որ պատվաստումը պարբերաբար իրականացվող սերինիցիտների հետ միասին առավել արդյունավետ միջոց է պաշտպանելու կանանց արգանդի պարանոցի քաղցկեղից:

Շնարավո՞ր է արդյոք խուսափել ՄՊՎ-ից

Պատասխան. ՄՊՎ վարակը փոխանցվում է սեռական ճանապարհով և սերտ շփման ժամանակ: Նույնիսկ եթե անձն ունի միայն մեկ զուգընկեր, նա արդեն կարող է վարակված լինել՝ տեղյակ չլինելով այդ մասին, քանի որ վիրուսը հաճախ ընթանում է առանց որևէ ախտանշանի:

Պահպանակների և այլ պաշտպանիչ միջոցների օգտագործումը կարող են նվազեցնել ՄՊՎ-ի փոխացնման ռիսկը: Սակայն այս մեթոդները մասամբ են արդյունավետ, քանի որ դրանք չեն կարող ծածկել վարակված մաշկի բոլոր հատվածները: Լավագույն միջոցը պատվաստումն է՝ հնարավորության դեպքում, նախքան սեռական ակտիվ կյանքը՝ այն գույժաբեր կանանց համար արգանդի պարանոցի պարբերաբար իրակացնացվող սքրինինգի հետ: ՄՊՎ-ի դեմ պատվաստումը չի պաշտպանում ՄՊՎ-ի բոլոր տեսակներից: Արգանդի պարանոցի քաղցկեղից պաշտպանությունը մոտ 71-90 % է, իսկ սեռական գորտնուկների դեպքում՝ մոտ 90 %:

Ինչո՞ւ պատվաստվել ՄՊՎ-ի դեմ

Պատասխան. ՄՊՎ-ի դեմ պատվաստումը լավագույն պաշտպանությունն է այնպիսի լուրջ հիվանդությունից, ինչպիսին արգանդի պարանոցի քաղցկեղն է:

Յուրաքանչյուր պատվաստված անձ օգնում է նաև ուրիշներին՝ դադարեցնելով վիրուսի տարածումը:

ՄՊՎ-ն բավական մեծ տարածում ունի, այսինքն՝ պատվաստում չստացած տղամարդկանց և կանանց շուրջ 80%-ը կյանքի ընթացքում ենթարկվում է վիրուսի որևէ տեսակով վարակման ռիսկին:

Սեռական ճանապարհով փոխանցվող ՄՊՎ-ն հատկապես տարածված է մինչև 25 տարեկան անձանց շրջանում:

Այն անձը, ով պատվաստվում է նախքան սեռական ակտիվ կյանքով ապրելը, կլինի պաշտպանված վիրուսի ամենատարածված և վտանգավոր տեսակներից և վիրուսի տարածման աղբյուր չի հանդիսանալ:

Արգանդի պարանոցի քաղցկեղը ՄՊՎ-ով պայմանավորված ամենատարածված հիվանդությունն է:

2012 թվականին ողջ աշխարհում շուրջ 266 000 կին մահացել է արգանդի պարանոցի քաղցկեղից:

Հայաստանի Հանրապետությունում կանանց քաղցկեղային հիվանդությունների կառուցվածքում արգանդի պարանոցի քաղցկեղը գտնվում է 2-րդ տեղում՝ կրծքագեղձի քաղցկեղից հետո: Հայաստանում յուրաքանչյուր 36 ժամը մեկ 1 կնոջ մոտ ախտորոշվում է արգանդի պարանոցի քաղցկեղ, իսկ յուրաքանչյուր 72 ժամը մեկ այդ կանանցից մեկը մահանում է: 2016 թվականին հանրապետությունում հաշվառված հիվանդների թիվը կազմել է 2990, որոնցից 243-ն արգանդի պարանոցի քաղցկեղի նոր հայտնաբերված դեպքեր են: Յուրաքանչյուր տարի մեր երկրում արգանդի պարանոցի քաղցկեղից մահանում է մոտ 130 կին:

Ի տարբերություն քաղցկեղի այլ տեսակների, արգանդի պարանոցի քաղցկեղն ավելի հաճախ զարգանում է 20-45 տարեկան երիտասարդ կանանց շրջանում, քան ավելի բարձր տարիքային խմբի կանանց մոտ:

Ի՞նչ բաղադրություն ունի պատվաստանյութը

Պատասխան. Պատվաստանյութերը պատրաստված են վիրուսանման մասնիկներից՝ պարունակում են միայն վիրուսի թաղանթային սպիտակուցներ: Նմանվելով վիրուսին, պատվաստանյութը խթանում է իմունային համակարգը՝ առաջացնելով ՄՊՎ-ի դեմ պաշտպանիչ հակամարմիններ:

Պատվաստանյութը պարունակում է նաև փոքր քանակությամբ լրացուցիչ նյութեր՝ ադյուվանտներ (adjuvant-նյութեր), որոնք օգնում են բարձրացնել օրգանիզմի իմուն պատասխանը, օրինակ՝ ալյումինիումի սուլֆատ, մի նյութ, որի հետ մենք պարբերաբար շփվում ենք օդի, սննդի և կոսմետիկայի, ինչպես նաև հոտազերծիչների միջոցով: